

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาศูนย์ข้าวชุมชน อำเภอโนนรมย์ จังหวัดชัยนาท เป็นการวิจัยแบบผสมเชิงปริมาณและคุณภาพ ที่มีวิธีการดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ได้แก่ สมาชิกของศูนย์ข้าวชุมชนในอำเภอโนนรมย์ จังหวัดชัยนาททั้ง 3 กลุ่ม คือ ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลท่าฉนวน จำนวนสมาชิก 99 ราย ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลวัดโคก จำนวนสมาชิก 20 ราย และศูนย์ข้าวชุมชนตำบลไร่พัฒนา จำนวนสมาชิก 20 ราย ซึ่งมีประชากรทั้งสิ้น 139 ราย ทำการเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและวิธีการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยข้อมูล 3 ชุด ดังนี้

2.1 แบบสอบถามสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชน อำเภอโนนรมย์ จังหวัดชัยนาท ใช้แบบสอบถามกับคณะกรรมการและสมาชิก จำนวน 139 ราย ซึ่งประกอบด้วย 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

ตอนที่ 2 สภาพการทำนา

ตอนที่ 3 สถานภาพการเป็นสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชน

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

2.2 แบบสอบถามสมาชิกที่เป็นคณะกรรมการศูนย์ข้าวชุมชน อำเภอโนนรมย์ จังหวัดชัยนาท ใช้แบบสอบถามกับคณะกรรมการ 15 ราย ในประเด็น สภาพทั่วไปของกลุ่ม การบริหารจัดการกลุ่ม แนวทางการพัฒนาเครือข่ายกลุ่มเกษตรกร การพัฒนาการดำเนินการของกลุ่ม และปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนา กลุ่ม ซึ่งประกอบด้วย 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลการดำเนินการในด้านต่างๆ ของศูนย์ข้าวชุมชน

ตอนที่ 2 ข้อมูลศูนย์ข้าวชุมชน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของศูนย์ข้าวชุมชน (SWOT)

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของศูนย์ข้าวชุมชน

2.3 ประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus group) กับสมาชิกที่เป็นคณะกรรมการ 15 ราย ในประเด็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค

การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในลักษณะการใช้แบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

2.3.1 ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ตัวชี้วัด และเกณฑ์กำหนดมาตรฐาน สถานการณ์การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว สภาพเศรษฐกิจ สังคม และการปลูกข้าวของอำเภอโนนรมย์ จังหวัดชัยนาท การพัฒนาศูนย์ข้าวชุมชนและการดำเนินงานของศูนย์ข้าวชุมชนอำเภอโนนรมย์ จังหวัดชัยนาท ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศูนย์ข้าวชุมชนอำเภอโนนรมย์ จังหวัดชัยนาท และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3.2 การสร้างแบบสอบถาม นำผลจากการศึกษาค้นคว้าตามข้อ 2.4.1 มากำหนดในการสร้างแบบสอบถาม

2.3.3 การตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องสมบูรณ์ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้คณะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสม และให้คำแนะนำแก้ไข

2.3.4 ทดสอบความเชื่อมั่น โดยการนำแบบสอบถามสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนไปทำการทดสอบ (pre test) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 20 ราย นำผลการสอบถามตอนที่ 3 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการปลูกข้าว และตอนที่ 4 ความพึงพอใจและความต้องการกิจกรรมไปทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (reliability consistency) ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient of alpha หรือ Cronbach) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

1) การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการปลูกข้าว ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.798

2) การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเกี่ยวกับความพึงพอใจกับสภาพการดำเนินงานของศูนย์ข้าวชุมชน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.779

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

3.1.1 การสอบถามสมาชิกศูนย์ข่าวชุมชน ซึ่งมีลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended question) และคำถามแบบปลายปิด (Closed-ended question)

3.1.2 การสนทนากลุ่ม (Focus group) กับสมาชิกที่เป็นคณะกรรมการศูนย์ข่าวชุมชน เพื่อรวมสนทนาเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่ม

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารรายงานของศูนย์ข่าวชุมชน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ

ข้อมูลที่รวบรวมได้จะนำมาแยกตามหมวดหมู่ กำหนดรหัสข้อมูลให้ค่าข้อมูลเป็นตัวเลข โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนาเพื่ออธิบายข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติความถี่ ร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ

วิเคราะห์เชิงเนื้อหาและจัดหมวดหมู่ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องโดยการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค (SWOT Analysis)

4.3 การกำหนดระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการปลูกข้าว ความพึงพอใจและความต้องการกิจกรรม โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ

ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความพึงพอใจและความต้องการกิจกรรมใช้มาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของ Likert โดยกำหนดช่วงการมีส่วนร่วมเป็น 5 ระดับ (บุญชุม ศรีสะอาด 2543 : 99-103) ดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง การรับรู้/ความพึงพอใจ/ความต้องการในระดับมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง การรับรู้/ความพึงพอใจ/ความต้องการในระดับมาก
- 3 คะแนน หมายถึง การรับรู้/ความพึงพอใจ/ความต้องการในระดับปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง การรับรู้/ความพึงพอใจ/ความต้องการในระดับน้อย

1 คะแนน หมายถึง การรับรู้/ความพึงพอใจ/ความต้องการในระดับน้อยที่สุด
ซึ่งมีเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} \\
 &= \frac{4}{5} \\
 &= 0.80
 \end{aligned}$$

ดังนั้นเกณฑ์เพื่อใช้ในการประเมินค่าคะแนนเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วม คือ

คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง การรับรู้/ความพึงพอใจ/ความต้องการในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึง การรับรู้/ความพึงพอใจ/ความต้องการในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง การรับรู้/ความพึงพอใจ/ความต้องการในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง การรับรู้/ความพึงพอใจ/ความต้องการในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง การรับรู้/ความพึงพอใจ/ความต้องการในระดับน้อยที่สุด